

paa Grænserne af Omraader med forskellige Erhverv. Ogsaa ved denne Lejlighed spiller Kvinderne en fremtrædende Rolle, fordi de i mindre Grad end Mændene vækker Mistænksomhed, og Markederne stilles under Beskyttelse af Høvdingerne, ja af særlige Markedsguddomme, hvad der ikke alene medfører Fredlysning af Handelen, men at Markederne ogsaa kan blive Stedet for Afslutningen af alle mulige Kontrakter og Aftaler, for ikke at tale om Adspredelser og Fornøjelser. Endelig opstaar Fjernhandelen som det fjerde og højeste Trin inden for denne Udviklingslinje.

Dr. Numelin standser sin egentlige Undersøgelse ved den historiske Tids Begyndelse, men han tilføjer endnu et kort Slutningskapitel om Diplomatiets og de mellemfolkelige Forbindelser siden da. Herom kunde der siges endnu meget mere, men Hovedvægten i Bogen ligger jo paa de primitive Forhold, der virkelig giver saa mange Paralleler til Belysning af den historiske Udvikling. Det er et overordentlig rigt og interessant Stof, som oprulles for Læseren, og selv om mange af de meddelte Træk har større Betydning for Etnologer og Sociologer end for Historikere, vil de sidste dog have godt Udbytte af at følge Hovedlinjerne i Arbejdet. Paa alle Punkter viser Forf. sig desuden som den skolede og selvstændige Forsker, der behandler sine Forgængere med vaagen Kritik. Selv om man kan stille sig noget skeptisk over for hans Hovedthese, at det er fredelige og ikke krigerske Forbindelser mellem de primitive Folk, som har spillet Hovedrollen for Dannelsen af det internationale Samkvem — en Anskuelse, der aabenbart er paa-virket af de bekendte østrigske Forfattere Paterne Schmidt og Koppers — kan Historikerne kun med Taknemlighed modtage dette sidste Bidrag til en historisk Hjælpevidenskab fra den finske Etnologis Side.

Knud Fabricius.

I 1828 udkom i København et postumt Værk af en ung dansk Historiker. Det var den 371 Sider store Bog *Res Cyrenensium a primordiis inde civitatis usque ad ætatem, qua in provinciæ formam a Romanis est redacta. Novis curis illustravit Dr. Johannes Petrus Thrige*. Hans Peter Thrige var født i København 1792 og tog theologisk Embedsexamen med prae 1814. Det var dog ikke Theologien, men Historien, der havde hans store Interesse, og kort efter fik han Universitetets Guldmedaille for en Afhandling om Danmarks Magtstilling indtil 1720. Han knyttedes strax til Roskilde Kathedralskole som Adjunkt, kastede sig over Studiet af det antikke Kyrenaikas Historie og blev paa en Afhandling herom, som udgør første Delen af det

senere store Værk, mag. art. og dr. phil. ved Københavns Universitet. Samme Aar udnævntes han til praeceptor primarius (Lektor), stadig i Roskilde, og i denne Stilling forblev han til sin Død (han blev aldrig Professor i antik Historie ved Universitetet, som Silvio Ferri i Indledningen til 1. Bind af den nedenfor omtalte Udgave hævder). Sine Kyrenaikastudier naaede han at fuldende; Publikeringen af sit Hovedværk oplevede han derimod ikke, idet han allerede døde 1827.

Som Titlen viser, er Thriges Værk skrevet paa Latin, et typisk lærd Latin, som mangler Antikkens Friskhed og Smidighed. Det er Resultatet af en minutøs Gennemgang af alle antikke Kilder til Kyrenaikas Historie. Ved de Konklusioner, der drages herudfra, kan man ikke frakende Forfatteren sund kritisk Sans; men — hvad der er naturligt ud fra Historieforskningens daværende Stade — egentlig kildekritisk Metode i moderne Forstand findes ikke, ligesom man vil lede forgæves efter arkæologisk Bevismateriale.

»Res Cyrenensium« har nu i flere Aartier været udsolgt; det er blevet en yderst sjælden Bog. Trods sine metodiske Mangler og trods sin Ufuldstændighed, foraarsaget ved det sidste Aarhundredes store arkæologiske Nyfund i Kyrenaika, har den dog stadig een vigtig Fortjeneste: Den er et sandt Repertorium for alle antikke litterære Kildesteder til Kyrenaikas Historie.

Det maa derfor i Historikerkredse hilses med udelte Glæde, at man nu i Italien har ofret Penge paa et Nytryk af Thriges Værk. Dette er bevirket ved Direktøren for »Ufficio Studi del Ministero dell'Africa Italiana«, Angelo Picciolis Initiativ. Og Bogen, som bærer den originale Titel »Res Cyrenensium«, udkom 1940 i smukt Udstyr paa A. Airolis Forlag. Udgaven er besørget af Silvio Ferri, som har bibeholdt Thriges Text i uændret Form, med alle de vigtige Noter. Som et Bind for sig udkom kort efter (med samme Titel) en italiensk Oversættelse. Dette Bind udmærker sig ved en Række smukke Plancher, med Fotografier af arkæologiske Udgravninger og Fund i Kyrenaika; men iøvrigt turde det næppe kunne paaregne større Interesse i vor hjemlige Historikerverden, da de fleste danske Historikere vel har lettere ved Latin end ved Italiensk. Oversættelsen tager især Sigte paa den læge Læser: Ferris Formaal har ikke været en ordret, men en klar Gengivelse af Thriges Text, og det vigtige Kildeapparat er udeladt.

Derimod vil der inden længe udkomme et yderst vigtigt 3. Bind; dette skal være en Kommentar til Thriges Værk, give et Overblik over de nyfundne Dokumenter til Kyrenaikas Historie

og Kyrenaikaarkæologiens nuværende Stade. Først naar dette Bind er udkommet, vil man kunne danne sig et klart Billede af, hvor mange af Thriges Resultater endnu holder Stik.

Rudi Thomsen.

»Udvalget til Folkeoplysnings Fremme«, som tidligere udgav professor Johannes Østrups tre bøger om »Det nye Ægypten«, »Det nye Tyrki« og »Arabiens Historie« samt professor Arthur Christensens skildring af »Det gamle og det nye Persien«, har (1935) udvidet denne fortjenstfulde serie med en beskrivelse af *Spanien i vore Dage*, hvis forfatter er den udmærkede nylig døde kender af romansk kultur og folkeliv, bibliotekar Hans Aage Paludan. Bogen indledes med to kapitler om henholdsvis »landet« og »folket«, begge skrevet paa selvsyn og derfor levende fortalt og rige paa oplysende og maleriske detaljer. I et meget fyldigt afsnit betitlet »Fire store Problemer« analyseres 1) kirkens plads i det spanske samfund og navnlig dens indflydelse paa undervisningen; 2) de sociale vanskeligheder, som ses paa baggrund af en (for lidet dybtgaaende) omtale af erhvervslivet; 3) catalonernes selvstændighedsbestræbelser og Madrid-regeringens reaktion derimod; og endelig 4) spaniernes evindelige besværligheder i deres marokkanske kolonirige. Paludans personlige kendskab til spanierne gør ham ikke blind overfor deres svagheder. Læsningen af den her nævnte oversigt over deres kulturelle, sociale, økonomiske og politiske problemer virker derfor paa udenforstaaende højst mistrøstigt og giver ikke stort haab om en rolig og lykkelig udvikling for det spanske folk.

Efter at de drivende kræfter og de store stridsspørgsmaal saaledes er præsenteret, rummer de sidste $\frac{2}{5}$ af bogen en ret indgaaende skildring af den almindelige historiske udvikling. Den indleder med at optrække hovedlinjerne for tiden mellem napoleonskrigene og Alfons XIII's overtagelse af regeringen i 1902. Dernæst skildres monarkiets voxende svækkelse gennem den følgende menneskealder, det politiske livs forfald, kongens lidet heldige personlige indgriben og officerernes stigende indblanding i ledelsen af statens sager, der kulminerede under Primo de Riveras diktatur 1923—30. I virkeligheden blev diktaturet pinden til monarkiets ligkiste, da kongen i den almindelige opfattelse kom til at staa som diktaturets repræsentant. Selv fremtrædende højre-parlamentarikere brød med monarkiet, fordi de havde mistet al tillid til Alfons XIII. Arbejderne og det intellektuelle borgerskab indgik den traditionelle revolutionære alliance. Samtidig